

Демко Ірина Іванівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту ЛБС Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ).

Рисін Марія Віталіївна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи ЛБС Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ).

УДК 336.71

О. В. Москаленко, Р. О. Піскунов

ВПЛИВ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Визначено групи чинників, що впливають на результативність кредитно-інвестиційної діяльності банків; розкрито місце облікової інформації при прийнятті банками управлінських рішень; обґрунтовано необхідність оптимізації інформаційно-аналітичного забезпечення банківської діяльності для підвищення її результативності.

Ключові слова: *облікова інформація, результативність, інформаційно-аналітичне забезпечення, управління, кредитно-інвестиційна діяльність, банк.*

Постановка проблеми. Виходячи з того, що діяльність банківських установ напряму залежить від економічної ситуації в державі, постає проблема організації належного інформаційного забезпечення, здатного дозволити банкам швидко адаптуватись до сучасних мінливих умов. Ключовою основою для створення такого забезпечення є облікова інформація, адже саме вона всебічно розкриває всі аспекти банківської діяльності та дає змогу виокремити явище від факту. Саме облікова інформація є основою для розробки моделі щодо прийняття багатоваріантних управлінських рішень, які безпосередньо впливають на результативність кредитно-інвестиційної діяльності банку.

Аналіз останніх досліджень. Потрібно зауважити, що значення облікової інформації неодноразово підкреслювали в наукових дослідженнях такі учені-економісти, як: Г. Азаренкова, Ф. Бутинець, О. Васюренко, А. Загородній, Ф. Голов, В. Сопко, О. Тридід та інші.

Однак, відзначаючи теоретичну та практичну цінність вищенаведених досліджень, виявлені деякі питання, що потребують подальшої розробки.

© О. В. Москаленко, Р. О. Піскунов, 2014

Перш за все вони пов'язані з визначенням ролі облікової інформації для підвищення результативності кредитно-інвестиційної діяльності банків та розробки рекомендацій до створення належного інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування українських банків. Це актуалізує проведення подальших досліджень за обраною темою.

Постановка завдання. Метою цієї статті є виявлення чинників, що впливають на результативність кредитно-інвестиційної діяльності банків, та обґрунтування ролі облікової інформації в досліджуваному процесі.

Результати. Дослідження результативності кредитно-інвестиційної діяльності українських банків доводить, що загальна нестійкість економічної ситуації повною мірою проявляється і в банківському секторі, передусім у недостатній участі банків в інвестиційному процесі. Така ситуація – свідчення недостатньо виваженої чинної практики кредитування українських банків. Причини цієї проблеми можна виявити, дослідивши низку чинників, які вплинули на її формування.

Ці чинники можна об'єднати в сім груп відповідно до їхнього впливу на результативність кредитно-інвестиційної діяльності банків (рис. 1).

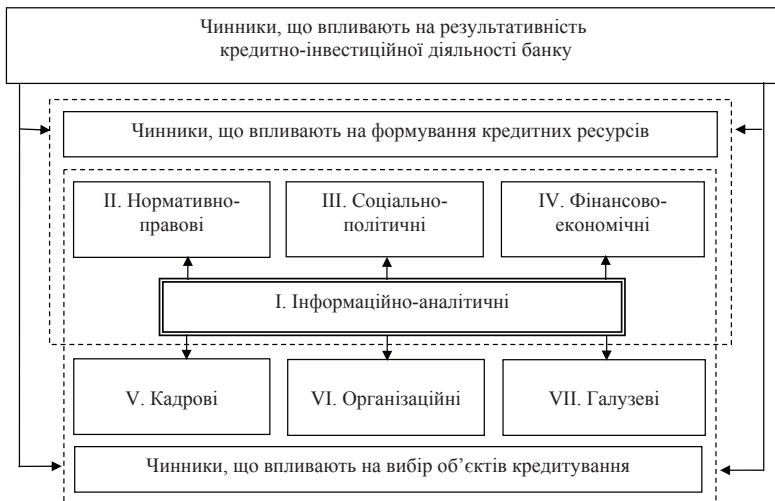

Рис. 1. Групи чинників впливу на результативність кредитно-інвестиційної діяльності банку

Це такі чинники, як: нормативно-правові, соціально-політичні, фінансово-економічні, кадрові, організаційні, галузеві [1, с. 238–243]. При цьому всі вони є результатом аналізу облікової інформації. Отже можна стверджувати,

що вони залежать від ключової групи чинників – інформаційно-аналітичних, що потребують подальшого вивчення. Розглянемо їх детальніше.

З метою виявлення впливу інформаційно-аналітичних чинників на результативність кредитно-інвестиційної діяльності банку доцільно поділити їх за місцем виникнення на зовнішні і внутрішні щодо банку, оскільки на своєчасність та якість інформації впливають зовнішні і внутрішні інформаційні потоки.

Відповідно, визначення результативності кредитно-інвестиційної діяльності банку потребує застосування різноманітних аналітичних процедур і тому тісно пов'язане з умінням управляти цими потоками.

Серед факторів впливу на зовнішні інформаційні потоки можна виділити розвиненість комунікацій між банком та іншими учасниками кредитно-інвестиційного процесу, прозорість і доступність усім контрагентам необхідної для прийняття управлінських рішень інформації тощо; на внутрішні – розвиненість комунікацій усередині банку, наявність і належна якість внутрішнього інформаційно-аналітичного та методичного забезпечення кредитно-інвестиційної діяльності.

Всі події, що відбуваються у внутрішньому та зовнішньому середовищах стають фактами, що фіксуються в обліку, та надають можливості для прийняття виважених управлінських рішень, тобто стають потенційними діями. Кожна подібна дія виявляється бухгалтерською категорією. Слід додати, що частково внутрішнє інформаційне забезпечення кредитно-інвестиційної діяльності банку формується у процесі розробки, подання й аналізу статистичної та фінансової звітності. Величезні прямі і зворотні інформаційні потоки існують між банками і територіальними управліннями Національного банку України, між останніми і департаментами Національного банку, між банками і департаментами Національного банку України.

Для отримання даних про кількісні характеристики цих потоків на підставі чинних інструкцій про статистичну і фінансову інформацію [2; 3] складено узагальнену таблицю (*табл.*), що дозволяє визначити кількість та періодичність подання документів, уявити складність проведення аналізу стану в умовах занадто великої кількості даних, вагомість яких із погляду впливу на кінцеві результати діяльності банків не до кінця визначено [4, с. 117].

Отже, виникає завдання із застосування сучасних статистичних методів аналізу великих масивів фактичних даних під час прийняття управлінських рішень щодо кредитування інвестиційної діяльності підприємств.

У *табл.* визначено частоту подання документів (щоденна, місячна, квартальна, річна), наведено оцінку кількості найменувань окремих звітів та їх комплектів, які рухаються в банківській системі, з метою кількісної оцінки інтенсивності інформаційного обміну.

Таблиця

**Кількісні показники щільності контролю діяльності банківських установ України
на підставі звітності**

Напрямок інформаційного потоку	Кількісний показник	Періодичність подання звітності							
		щоденна	тижнева	декадна	місячна	квартальна	піврічна	річна	за запитом
Частота подання документів		265	52	37	12	4	2	1	1
Комерційний банк до територіального управління НБУ	Кількість документів за період	12	0	2	26	7	5	7	0
	Загальна кількість документів, що надається за рік	4 380	0	74	312	28	10	7	0
Територіальне управління НБУ до Національного банку України	Кількість документів за період	12	1	3	31	6	5	6	1
	Загальна кількість документів, що надається за рік	4 380	52	111	372	24	10	6	1
Комерційний банк до Національного банку України	Кількість документів за період	9	0	2	17	9	7	8	0
	Загальна кількість документів, що надається за рік	3 285	0	74	204	26	14	8	0

Слід зазначити, що подання звітності – складний та об’ємний процес, оскільки до форми звітності подається пояснювальна записка, пакет документів та розшифровки до рахунків або до форм звітності.

Проміжну (квартальну) фінансову звітність банк – юридична особа складає та подає разом із супровідним листом у формі Балансу та Звіту про фінансові результати, приміток «Зобов’язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках» та «Рахунки довірчого управління».

Річна фінансова звітність банку містить загальну інформацію про діяльність банку, Звіт про фінансовий стан (Баланс), Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати), Звіт про зміни у власному капіталі (Звіт про власний капітал), Звіт про рух грошових коштів, Примітки до фінансової звітності [2].

Та фінансова звітність – лише один з аспектів складної системи інформаційно-аналітичного забезпечення, недосконалість якого може призвести до асиметрії інформації, коли дії контрагентів є слабкопрогнозованими, що у підсумку й призводить до непередбачених кризових явищ [5, с. 13-14]. Нестача своєчасної і точної облікової інформації для оцінки рейтингу креди-

тоспроможності значно звужує можливості кредитного потенціалу банку та зменшує результативність його діяльності.

Поняття інформаційно-аналітичного забезпечення напряму пов'язане з інформаційними технологіями, адже саме вони дозволяють здійснювати своєчасну обробку об'ємних масивів облікової інформації. Наглядно цей процес представлено на рис. 2.

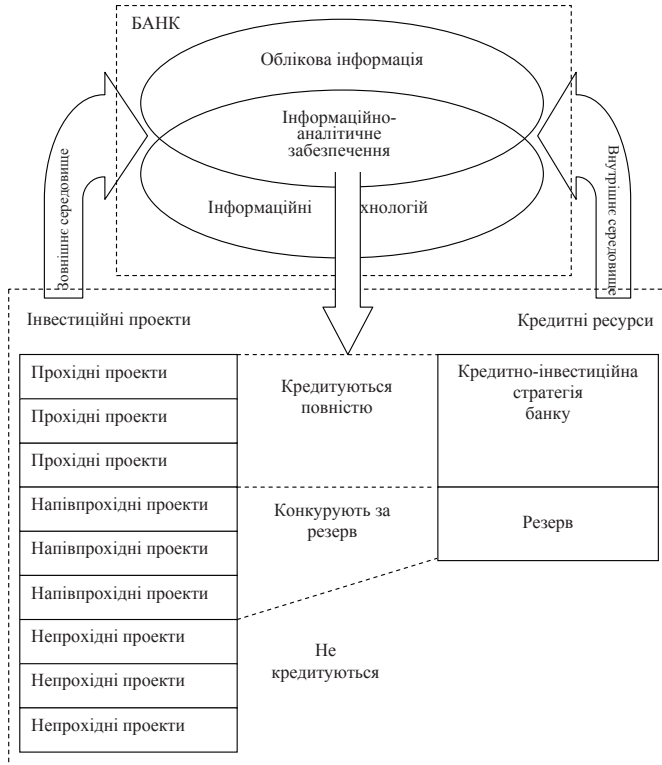

Рис. 2. Вплив облікової інформації на результативність кредитно-інвестиційної діяльності банку

Під впливом розвиненого інформаційно-аналітичного забезпечення коригується кредитно-інвестиційна стратегія банку, що, у свою чергу, впливає на обсяги та структуру відповідного банківського портфеля [6].

Отже, належно організоване інформаційно-аналітичне забезпечення кредитно-інвестиційної діяльності банку має вирішальний вплив на її

результативність та є необхідною основою при виробленні й ухваленні управлінських рішень.

Висновки. У сучасному світі облікова інформація все більше стає найважливішим об'єктом для підтримки стійкого становища банківської установи. Вплив облікової інформації проявляється в більш ефективному використанні кредитних ресурсів, що, в свою чергу, сприяє налагодженню сталих зв'язків з контрагентами та призводить до підвищення результативності кредитно-інвестиційної діяльності банку.

Облікова інформація охоплює всі сфери діяльності, супроводжує всі процеси, що відбуваються як у межах певних економічних відносин, так й у функціонуванні банківської системи в цілому. Банківська установа повинна мати механізм належного її врахування, що значно зміцнить конкурентні позиції на ринку. Розробка такого механізму є перспективою подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Москаленко О. В. Систематизація чинників впливу на управління інвестиційним портфелем банку / О. В. Москаленко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – К., 2012. – № 2 (14). – С. 238–243.
2. Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Інструкція, затверджена Постановою Правління НБУ № 373 від 24.10.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.
3. Про затвердження Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України : Постанова Правління НБУ № 124 від 19.03.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0353-03>.
4. Моделі оцінки банківської діяльності для забезпечення стабільності банківської системи : монографія / [авт. кол.] ; за заг. ред. проф. О. В. Васюренка. – К. : УБС НБУ, 2010. – 294 с.
5. Азаренкова Г. М. Менеджмент фінансових потоків економічних агентів : монографія / Г. М. Азаренкова. – К. : УБС НБУ, 2009. – 335 с.
6. Сословський В. Г. Активізація участі банків у кредитуванні інвестиційної діяльності підприємств : монографія / В. Г. Сословський, О. В. Москаленко, І. В. Сословська. – К. : УБС НБУ, 2013. – 179 с.

Москаленко Е. В., Пискунов Р. А.

Влияние учетной информации на результативность кредитно-инвестиционной деятельности банка

Определены группы факторов, влияющих на результативность кредитно-инвестиционной деятельности банков; раскрыто место учетной информации при принятии банками управленческих решений; обоснована необходимость оптимизации информационно-аналитического обеспечения банковской деятельности для повышения ее результативности.

Ключевые слова: *учетная информация, результативность, информационно-аналитическое обеспечение, управление, кредитно-инвестиционная деятельность, банк.*

Moskalenko O. Piskunov R.

Impact of accounting information on the effectiveness of lending and investment activities of the bank

In the article is defines a group of factors that affect the performance of credit and investment banking; the accounting information place for making management decisions by banks is disclosed; the necessity of information and analytical support's optimization of the banking activity to improve its effectiveness is grounded.

Key words: *accounting information, effectiveness, information and analytical support, management, credit and investment activities, the bank.*

Москаленко Олена Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Харківського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України.

Піскунов Роман Олександрович – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку і аудиту Харківського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України.

УДК 336144:330341.1

Ю. С. Серпенінова, О. С. Алтинцева

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ НА СТВОРЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ АКТИВІВ

Проаналізовано наявну нормативно-правову базу з питань регулювання обліку фінансових витрат. Розглянуто особливості обліку та альтернативні підходи до відображення в обліку фінансових витрат. Досліджено порядок капіталізації фінансових витрат на створення кваліфікаційного активу.

Ключові слова: *фінансові витрати, кваліфікаційний актив, капіталізація фінансових витрат.*

Постановка проблеми. Постійне зростання конкуренції на ринку обумовлює потребу розширення діяльності підприємства, вкладання коштів у поліпшення матеріально-технічної бази, розробку нових видів продукції, удосконалення якості продукції, пошук нових ринків збуту, розвиток маркетингової політики підприємств. Для вирішення цих проблем суб'єктам господарювання досить часто доводиться залучати грошові кошти, внаслідок чого виникають додаткові фінансові витрати. При цьому необхідно зауважити, що

© Ю. С. Серпенінова, О. С. Алтинцева, 2014